

Ordinhad 1

Y Cyngor

Y Corff Cymeradwyo:	Y Cyngor
Dyddiad Cymeradwyo:	16 Ebrill 2021
Perchennog y Polisi:	Ysgrifennydd y Brifysgol
Swyddog Polisi:	Dirprwy Ysgrifennydd
Statws y Polisi:	Diwygiedig
Fersiwn:	1.1
Dyddiad adolygu:	Ebrill 2023

Ordinhad 1

Y Cyngor

1. Aelodaeth

- 1.1 Cedwir cofrestr o aelodau'r Cyngor gan y Ysgrifennydd y Cyngor, yn cynnwys eu henwau a'u cyfeiriadau, y swyddogaeth y maent yn gwasanaethu ynddi a'u cyfnodau mewn swydd. Bydd y gofrestr hon ar gael i'w harchwilio gan unrhyw aelod o'r Cyngor ac unrhyw aelod o'r Llys ar bob adeg resymol.
- 1.2 Bydd Ysgrifennydd y Cyngor yn sicrhau bod unrhyw gorff sydd â phŵer o dan Siarter i benodi aelod o'r Cyngor, yn derbyn rhybudd ffurfiol i benodi ddim llai na mis cyn diwedd cyfnod yr aelod hwnnw yn y swydd neu o fewn mis ar ôl i Ysgrifennydd y Cyngor gael ei hysbysu bod swydd wag yn y gynrychiolaeth.
- 1.3 Nid yw aelodau'r Cyngor yn derbyn unrhyw dâl am eu gwasanaeth, ond mae'r Brifysgol yn talu costau teithio a chynhaliaeth yn unol â'i rheoliadau cyllidol.
- 1.4 Gellir gwneud cais i Gadeirydd y Cyngor ddiswyddo aelod o'r Cyngor am achos da, gan gynnwys ymddygiad amhriodol, amhriodoldeb ariannol, torri cyfrinachedd, methu â mynychu cyfarfodydd, neu anghymwyster i fod yn ymddiriedolwr elusen.

Rhaid i gais gael ei wneud gan o leiaf ddau aelod o'r Cyngor, gan roi sail dros ei ddiswyddo, a rhaid sefydlu Panel sy'n cynnwys tri aelod lleig o'r Cyngor i ystyried y cais, a gwneud argymhelliad i'r Cyngor a ddylid cadarnhau'r cais neu ei wrthod. Rhaid i'r panel hwn gael ei ffurfio o aelodau heblaw'r rhai sy'n gwneud y gŵyn gychwynnol, ac aelod annibynnol.

2. Swyddogion

- 2.1 Bydd y Cyngor yn penodi o blith ei aelodau Gadeirydd, fel yr amlinellir yn Ordinhad 2, a fydd yn dal y swydd am gyfnod o bedair blynedd (neu gyfnod byrrach os pennir hynny adeg eu hethol) neu hyd nes bo'r sawl a benodwyd yn peidio â bod yn aelod o'r Cyngor (pa bynnag gyfnod yw'r byrraf). Bydd y Cadeirydd yn gymwys i'w ailbenodi am ail dymor o bedair blynedd fel y nodir yn y Siarter (Adran 10 a 12). Bydd y Cadeirydd yn cael ei apwyntio i'r disgrifiad rôl gyfredol ar gyfer Cadeirydd y Cyngor, fel y cytunwyd gan y Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu.
- 2.2 Bydd y Dirprwy Ganghellor yn gwasanaethu fel Dirprwy Gadeirydd yn absenoldeb y Cadeirydd.
- 2.3 Bydd Ysgrifennydd y Cyngor yn cael ei apwyntio gan y Cyngor fel yr amlinellir yn Ordinhad 7.
- 2.4 Os daw swydd y Cadeirydd yn wag yn ystod ei gyfnod yn y swydd, bydd y Cyngor yn penodi Cadeirydd Dros Dro o blith ei aelodau i wasanaethu hyd nes penodir Cadeirydd newydd yn unol â darpariaeth 2.1 uchod.
- 2.5 Os nad oes Cadeirydd neu Ddirprwy Gadeirydd yn bresennol ar unrhyw adeg, bydd yr aelodau a fydd yn bresennol yn dewis un o'u plith i fod yn Gadeirydd y cyfarfod hwnnw.

2.6 Dehonglir y term 'blwyddyn' ym mharagraff 2.1 uchod i olygu 'blwyddyn academaidd', a bydd yn dechrau ar ddiwrnod cyntaf mis Medi.

3. Cyfarfodydd

3.1 Bydd gan bob aelod yr hawl, wrth annerch y Cyngor, i siarad yn Gymraeg neu yn Saesneg.

3.2 Bydd y Cyngor yn cyfarfod ar unrhyw achlysuron a bennir gan Ordinhad neu fel y bydd Cadeirydd y Cyngor yn cyfarwyddo, neu os gofynnir amdano trwy hysbysiad ysgrifenedig wedi'i lofnodi gan o leiaf saith aelod o'r Cyngor, ar yr amod bod yr hysbysiad hwnnw'n nodi ar gyfer pa bwrpas y mae angen y cyfarfod.

3.3 Bydd y Cyngor yn cyfarfod wyneb yn wyneb, neu'n rhithiol ar-lein fel y bydd Cadeirydd y Cyngor yn ei gyfarwyddo.

3.4 Cynhelir pum cyfarfod arferol o'r Cyngor bob blwyddyn.

Gelwir y cyfarfodydd hyn yn Gyfarfodydd Arferol ac ystyrir eu bod yn cael eu cynnull gan y Cadeirydd. Gelwir unrhyw gyfarfod heblaw'r rhai a nodwyd uchod yn Gyfarfod Arbennig, a fydd yn cael eu cynnull gan y Cadeirydd.

3.5 Cynullir pob cyfarfod o'r Cyngor trwy roi hysbysiad i'r aelodau amdanynt.

3.6 Ni fydd peidio ag anfon hysbysiadau'n ddamweiniol, camgymeriadau damweiniol wrth eu cyfeirio a methiant ar ran y gwasanaeth post i'w danfon, yn dirymu gweithrediadau'r cyfarfod a gynullwyd yn y modd hwn.

3.7 Ni chaiff gweithrediadau'r Cyngor eu dirymu oherwydd bod unrhyw swydd wag yn y Cyngor, neu oherwydd unrhyw ddiffyg wrth benodi unrhyw un sy'n pleidleisio fel aelod.

3.8 Bydd y cais am Gyfarfod Arbennig yn unol â pharagraff 3.1 uchod yn cael ei anfon at Ysgrifennydd y Cyngor, a bydd yn datgan y mater i'w drafod yn y cyfarfod. Bydd y rhybudd yn cynnull unrhyw Gyfarfod Arbennig yn datgan y mater i'w drafod yn y cyfarfod hwnnw, ac mewn cyfryw gyfarfod, cyfyngir yr hyn a drafodir i'r hyn a nodwyd yn y rhybudd ac unrhyw faterion ym marn y Cadeirydd sy'n deillio'n uniongyrchol o'r mater hwnnw.

3.9 Bydd unrhyw aelod sy'n dymuno dod ag unrhyw fater i sylw Cyfarfod Arferol yn rhoi rhybudd ysgrifenedig ohono i Ysgrifennydd y Cyngor o leiaf ddeg diwrnod ymlaen llaw. Bydd Ysgrifennydd y Cyngor, ddim llai na phedwar diwrnod cyn pob Cyfarfod Arferol, yn anfon rhybudd at bob aelod o'r Cyngor o'r holl faterion i'w dwyn gerbron y cyfryw gyfarfod, yn cynnwys, cyn belled ag y bo modd, ddatganiad am natur y materion yr adroddir arnynt gan unrhyw Bwyllgor.

3.10 Y cworwm ar gyfer cyfarfodydd y Cyngor yw deg, cyhyd â bod aelodau annibynnol mewn mwyafrif.

3.11 Mae aelodau annibynnol, at ddibenion cael cworwm fel y cyfeirir ato yn 3.9. uchod, yn cynnwys Cadeirydd y Cyngor a Dirprwy Gangellorion, ond ni fyddant yn cynnwys unrhyw aelod o staff (*ex-officio* ac etholedig), myfyrwyr a chynrychiolwyr myfyrwyr, ac unrhyw aelod cyfetholedig o'r Cyngor.

3.12 Os nad oes cworwm yn bresennol mewn cyfarfod o fewn hanner awr i'r amser a bennwyd, caiff ei ddiddymu os yw'n Gyfarfod Arbennig; os mai Cyfarfod Arferol ydyw, caiff ei ohirio am

bythefnos i'r diwrnod hwnnw, i'w gynnal yr un amser ac yn yr un lle, ac, os na fydd cworwm yn bresennol ar yr achlysur hwnnw, caiff ei ddiddymu.

- 3.13 Gall unrhyw gyfarfod gael ei ohirio i amser a lle a bennir gan y cyfarfod.
- 3.14 Bydd y Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu, ar ran y Cyngor, yn derbyn gwybodaeth ysgrifenedig bob blwyddyn am y rhestr o aelodau, gan ddangos aelodau fel *ex-officio*, penodedig neu gyfetholedig, a rhoi dyddiadau ymddeol.
- 3.15 Disgwylir i aelodau'r Cyngor fynychu o leiaf dwy ran o dair o'r cyfarfodydd arferol a drefnir bob blwyddyn academiaidd. Gellir diswyddo aelodau sy'n methu â mynychu'n rheolaidd yn unol â pharagraff 1.4 uchod.

4. Gorchmynion Sefydlog

- 4.1 Mae pŵer gan y Cyngor i wneud Gorchmynion Sefydlog ar gyfer rheoli ei ddulliau gweithredu.
- 4.2 Gall y cyfryw Orchmynion Sefydlog bennu bod angen pleidlais dim llai na dwy ran o dair neu dri chwarter (fel y pennir mewn unrhyw achos neilltuol) yr aelodau sy'n bresennol (wyneb yn wyneb ac yn rhithiol) ac yn pleidleisio ar gyfer eitem neilltuol.

5. Yr Adroddiad Blynyddol

Bydd yr Is-ganghellor, ar ran y Cyngor yn cyflwyno i'r Llys yn ei Gyfarfod Blynyddol adroddiad ar waith y Brifysgol yn ystod y flwyddyn flaenorol.